

Amerikan kansalaisoikeudet. Valtion kalastus- ja riihtakomissioni raportissaan sanoo, että arvion mukaan etelässä (etelään San Luis Obispo) noin 55 prosenttia kalastajista on japanilaisia ja että ne tuovat sisään 85 prosenttia kalan saalista. Montereyn piirissä kalastajat ovat pääasiassa itävaltalaisia ja japanilaisia ja eteläosassa myöskin itävaltalaisia. Yleisesti puhuen, itävaltalaiset pyytävät kalat tuorekalamarkkinoita varten ja italialaiset, itävaltalaiset ja japanilaiset kannuttimot varten. Etelässä on suuri joukko itävaltalaisia, jotka viime parin vuoden aikana ovat siirtyneet sinne Puget Soundin seudulta, siellä vallitsevan lohien vähyden takia.

Japanilaiset kalastavat siimalla "tuna" eli "albacore" kalaa, jolla on helppo markkina-arvo valkoisen lihan takia. Näitä kaloja saadaan ainoastaan tällä tavalla, ja japanilaiset ovat ainoat, jotka viitsivät nähdä vaivan niitä kalastaa, vaikkakin kaupoilla on suuri markkina-arvo, siksi ovat kannuttajat kihoittaneet japanilaisia tunakalan pyydystykseen. Itävaltalaiset pyydystävät siin- ja keltasuomaisia tunakaloja, joita saadaan pussiverkoilla. Vuonna 1920 olivat tunakalat niin suuria, että ne aiheuttivat paljon vahinkoa kalastajille sarkemällä verkkoja, erittäinkin siinpin-taisat kalat. Kerrotaan, että jotkut näistä kaloista painoivat sata painaa.

Verkko, jota käytetään enimmänsardinien kalastuksessa on "lamparo" eli myrpyäinen verkko. Tämän verkon ensin toivat Californiaan etelä-euroopalaiset kalastajat, ottaen se pussiverkon tilan kalastuksessa. "Lamparolla" kalastajat ympäröivät sardiiniparven ja vetivät sitten sen kiinni sukien sisään saaliinsa. Näitä verkkoja käsitellään mitä suurimmalla huolella, sillä ne maksavat kahdesta tuhannesta viiteen tuhanteen dollariin kappale. On hyvin runollinen näky se, kun kalaverkko on levitetty laiturille kulvamaan ja kalasta ja istuu paikkaamassa verkkoaan laulellen kalastuslaulujaan.

Kalaveneet tulevat sisään lastineen tavallisesti yöllä. Eräänä päivänä kuitenkin tämän kirjoittaja katseli niitä San Pedrossa, kun ne tulivat rantaan puolen päivän aikaan. Nämä veneet oli miehitetty japanilaisilla kalastajilla. He sitoivat ne erään kannutuslaitoksen laiturille. Tässä on suojainen ala, osa Los Angelesin satamaa, joka muodostaa mainion paikan kalankannutuslaitoksille. Kalastajat heittelivät kaloja veneen kanteelta, sellaisella esineellä, joka muistutti tennis-palaa, vähän vaan leveämpi ja pitempivartinen. Tällä verkkolapilla he heittelivät kalat laukkuun, joka sitten nostettiin noin pari-kymmentä jalkaa ja tyhjennettiin laitteelle, joka kulettaa kalat kannutuslaitokseen. Oli siinä hikettä ja elämää. Satoja loukeita lenteli ympärillä kaakattaen ja toruen ja joukko pelikaaneja nokkiansa napsuttaen ja siiplänsä räpyttään saalista yrittäessään vedestä minne kaloja varisi niitä veneestä purettaessa. Rohkeimmat loukeet lentelivät aivan veneen päällä ja jotkut istuivat liikkuvalla kalankulettajalle. Tässä kalastus-seurueessa oli neljä venettä. Yhdessä, joka oli tyhjennetty, alettiin nostaa verkkoa. Neljä japanilaista laiturilla vetivät sitä ylös ja asettivat laskoksille, trokiautolle, jolla sitä kuletetaan kuivauspaikalle. Seitsemän tai kahdeksan japanilaista alhaalla veneessä, puettuna vihreisiin viljapeittoihin ja kirkkaavärisiin lakkeihin,

selittivät ja olkoivat verkkoa sitä mukaa, kun toiset vetivät, poimien pois meriroskan ja pudistelivat pois pikkukatat, jotka vielä olivat verkkoon tarttuneina. Kun aletaan purkamaan veneenlastia hopeahohteisia, lukkaita sardiinia näyttää se aivan mahdollisimman työlle; reippaina alkavat kalastajat työnsä, mutta yhtä työhön täytyy pysähtyä lepäämään ja hengähtämään. Ottaa noin tunnin ajan purkaa yksi veneen lasti.

Californiaassa on verrattain vähän lohien kannutuslaitoksia. Oli aika, jolloin lohia pyydystettiin silloin kun ne nousivat kutemaan, mutta nyt kalastajat menevät merelle ja pyydystävät niitä siimalla. Montereyn piirissä ei enää kannuteta lohita siitä syystä, että sen väri on liian vaalea. Tummempaan punaiseen ovat markkinoilla enemmän haluttua.

Valtion kalastus- ja riihtakomissionin arviolaskujen mukaan kannutetun kalan kokonaistuottoarvo oli viime vuonna (1920) Californiaassa yli yhdeksäntoista miljoonaa dollaria ja teki se 1,941,984 laatikkoon. San Diegon ja San Pedron piireissä kannutetaan etupäässä tunaa ja sardiinia. Montereyssa pääasiassa saalis on sardiinia. Tällä alueella, noin kaksikymmentä vuotta sitten kannutettiin ensimmäiset sardiinit Californiaassa. Länsipohjois rannikolla kannutetaan ainoastaan lohia.

Ainoa kalastusteollisuuden haara, missä naisia työskentelee, on kalojen kannuttaminen. Californian valtiossa on 52 kalan kannutuslaitosta, joissa normaaliakoina työskentelee noin kolmetuhattakahdeksansataa naista. Kahdeksakymmenessäviidessä kannutetaan sekä sardiinia että tunakaloja, kahdeksassa ainoastaan tunaa, neljäksatoista ainoastaan sardiinia ja vain viidessä ainoastaan lohita. Naistyöläiset perkaavat kaloja ja täyttävät kannuja; lohikannuttimissa naiset ainoastaan pakkaavat. Sardinien kannutuslaitoksissa normaalioloissa työskentelee noin kaksituhattaviisisataa naista, tunakalan kannutuksessa noin kolmetuhatta ja lohien kannutuksessa noin kaksisataaviisikymmentä tai kolmesataa. Nämä naiset ovat italialaisia, meksikolaisia, amerikkalaisia ja japanilaisia. Montereyn piirissä ovat sardiinien perkaajat melkein kaikki japanilaisia. Samoin myöskin San Pedron piirissä, johon sisältyy koko Los Angelesin satama-alue, Long Beach, San Pedro, Itä San Pedro, Wilmington ja Terminal Island. San Diegon piirissä on verrattain vähän japanilaisia naisia näissä töissä. Siellä ovat italialaiset ja meksikalaiset naiset kalan perkaajina. Tunakalan perkaajina on muutamia japanilaisia naisia San Pedron piirissä. Lähes kaikki naiset mitä on työssä kalakan-nujen täyttämässä ovat italialaisia ja amerikkalaisia. Lohien kannutuslaitoksissa on indianaalaisia ja puolivärsiä.

Kalankannutuslaitoksissa työskentelevät naiset tavallisesti asuvat niissä kaupungeissa, missä mainitut laitokset ovat. Näissä työläisissä ei ole monta muualta tullutta työsesongiksi, kuten on laita hedeläin ja kasvikannuttimissa tässä valtiossa. Poikkeuksen tekee ainoastaan Itä San Pedro, missä muutamit kalankannutuslaitokset ovat varustaneet asuin-lait kalamiehille ja kannuttimotyöläisille. Osa tästä kaupungista on kokonaan japanilaisten asutusta, ja kalaverkot ovat levitetty kaduille, ja lapset leikkivät rantasannalla aurin-gon paisteessa. Pitkin salmen rantoihin on myöskin japanilaisten kalas-

Liikkeenhoitajan Nurkka

TOVERITTAREN LEVITYSRYNTÄYS

Ryntäyskausi on loppupuolella jo. Nyt kaikki asiamiehet ja tilaajat yhteisesti suorittamaan loppuryntäystä mahdollisimman hyviä tuloksia tuottavaksi.

Kenenkään tilaajan ei pidä jättää nyt tilaustaan uudistamatta, jos mielitte saada erikoispalkkiona runoteoksen "VAPAUTTA VARROTESSA". Teosta on meillä ainoastaan pieni määrä jällellä.

Pikainen toiminta on välttämätöntä.

Tilaukset on lähetettävä seuraavasti: Keskipiirissä Työmiehen konttoriin; Idässä Eteenpäin konttoriin; Canadassa Vapauden konttoriin ja Lännellä suoraan Toverittaren konttoriin, Box 99, Astoria, Oregon.

taisiin asuntoja. Kuten Jaapanin rantuslaitoksissa tehdään perkaus ja nikollakin, on täälläkin heidän asun-tonsa rakennettu veden päälle pyl-väiden varaan, ja osa verannasta on omistettu kukkasille ja vihreille köyn-nöksille, jotka riippuvat savunhar-maan nousuveden yllä. Jotkut työ-läiset asuvat salmen toisella puolen itse San Pedron kaupungissa. He kulkevat lauttaveneellä yli, joka kuljettaa heidät kolmessa minuutissa työ-paikalleen ja jota käyttää nuori nainen. Tämä nainen helittää rihman kuten lehmäpaimen aina kun hän si-toi lauttansa laiturin.

Kalankannutuslaitokset ovat alku-peräisiä puurakennuksia, rautapelti-rakennuksia ja nykyaikaisia konkreet-tirakennuksia. Montereyn piirissä rakennukset ovat aivan lahden rannassa ja lähetysten toisinaan. Näiden takana on historiallinen näköala Californian menneisyydestä, auringonpaah-tamista valkoisista tiilistä tehtyine rakennuksineen ja vierivine kukkuloi-neen. Kannutuslaitokset ovat sijoit-tetut Fort of Montereyn ja lahden vä-lille, kalastusveneet keinuen lahdel-la. Täällä ovat kalastajat suurimmak-si osaksi Siciliasta kotoisin, ja täällä kertoellaan vanhoja taruja, jotka saavat veret kiehumään ja jäähtymään.

Parhaimmat kannuttimorakennukset ulkonäöltään ovat San Diegossa. Siellä ne jakaantuvat kolmeen eri ryh-mään lahden ympärillä. Ne jotka o-vat lähellä kunnallislaituria ovat uu-denaikaisimmat, käytännöllisesti va-rustetut ja kaunit nähdä, ollen har-majasta sementistä ja katto vihreistä tiilistä ja ikkunalaatikoissa kasvaen kukkia ja köynnöksiä. Aina silloin kuin laitos on käynnissä parveilevat nalkkäiset louheet laiturin ympärillä.

Itä San Pedrossa, ovat rakennukset toinen toisessaan kiinni, ollen ne Fort Harboriin päin ja laivarakentimolle, ja sotalaivat ankkuroivat etualalla ja jaapanilaisten kylä jää taka-alalle.

Kalan kannutuksen erilaiset toimet tehdään eri osissa kannuttimissa. Monessa tapauksessa kullekin työryh-mälle ovat omat siisteyslaitoksensa, Montereyssä ja San Diegossa ovat sardinien puhdistushuoneet rakennet-tu veden päälle lähelle laituria. Ku-ten on tavallista teollisuudessa, o-vat työnantajat tehneet erilaisia lait-teita naistyöläisten mukavuudeksi. Jotkut näistä huoneista kuitenkin o-vat kolikkoja ja epämieluisia, tuuli puhaltain sisään seinän raoista. Jotkut ovat taas rakennettu lämpimien kuivaushuoneitten viereen. Toisissa piireissä on sardinien puhdistushuo-ne samassa rakennuksessa, yksi suuri huone vaan erotettuna toisista työ-huoneista. Joskus tunakalan kannu-

tuslaitoksissa tehdään perkaus ja pakkaustyö samassa isossa huonees-tassa, kuten usein on laita myös hedel-väiden varaan, ja osa verannasta on omistettu kukkasille ja vihreille köyn-nöksille, jotka riippuvat savunhar-maan nousuveden yllä. Jotkut työ-läiset asuvat salmen toisella puolen itse San Pedron kaupungissa. He kulkevat lauttaveneellä yli, joka kuljettaa heidät kolmessa minuutissa työ-paikalleen ja jota käyttää nuori nainen. Tämä nainen helittää rihman kuten lehmäpaimen aina kun hän si-toi lauttansa laiturin.

Sinä olet Toveritar, sinä tulet!

Siitä saakka kun sinut minulle ensikerran esitettiin olet sinä ollut yksi parhaimmista ystäväistäni, sinä käyt niin usein tapaamassa ystäväsiä. Joka ilta kuin tulen kotia työstä, olet sinä jo minua vastaan ottamassa, sinun kanssasi vietän iltoni, sinulla on niin paljon uutta aina kerrottavana, sinä olet väsymätön kertoja, suora-sanainen, totuttu rakastava, vilp-i-tön, mallittinen.

Sinä kerrot kuuluisia kaukaa Karjalasta;

Tuot terveisiä työläisten Venäjältä; Sinulta saapi sanomia Suomesta; Juttelit järjestö-toiminnasta; Pakiset puolue-pyrinnoistä.

Kerrot kotoiset kuulumiset ja latelet leikkiäkin lomalle.

Minulla on sinusta niin paljon oppimista. Jäisin niin paljon vaille ilman sinua, sinun suosiollista seuraasi kaipaen, jos väsyneenä, hermostu-neena päätän päivän työni, niin kuin tapaan sinut niin saan sinusta virkistystä, uutta elämää, sinä johdat työläisiä, sinulla on niin paljon ystäviä kakkialla.

Sinä tulet kaikkien köyhien kotiin, sinä olet köyhien ystävä, vihaat verrorista vääryyttä, kerrot siitä kaikelle kansalle, suosit sorrettuja. Kaikesta tästä palkkioksi esitän sinulle uusia ystäviä ja sinut uusille ystäville, on paljon, jotka eivät vielä tunne sinua, eivät tiedä tapojasi, vaan kuin teen velvollisuuteni sinua kohtaan kerto-malla hyvytesi, niin saapi usea työ-läinen uutta elämää sinusta, siis **sinä tulet**, tulethan toistenkin työläisten kotiin samoin kuin minunkin, sinäkin olet työläinen, lupaan auttaa sinua parhaani mukaan sinun toimissasi tehdessäsi valistustyötä työläisten keskuudessa.

V. P.

Vanhan yhteiskunnan elinehdot o-vat jo tuhottuina köyhällisten elineh-doissa... Lait, siiveys, uskonto ovat proletaariköyhällistöläisistä yhtä monta porvarillista ennakkoluuloa, joit-ten takana yhtä monta porvarillista luokkaetua piilee.

Karl Marx ja Friedrich Engels Kommunistsessa manifestissa (1848).

Kenelle ei vielä tule Toveritar tilatkoon sen heti!